

Fylkesmannen i Vestfold

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Vår saksbehandler / telefon:
Elisabet Rui
33 37 11 78

Deres referanse:

Vår referanse:
2014/7458
Arkivnr: 430

Vår dato:
25.02.2015

Forenkling av utmarksforvaltningen - høringsuttalelse

Fylkesmannen i Vestfold viser til brev datert 15.12.2014 med høring om forenkling av norsk utmarksforvaltning.

Fylkesmannen i Vestfold er enig i både målsetting, problembeskrivelse og de grunnleggende tiltak og overordnede tiltak som nevnes i sammendraget. Dette er et viktig og riktig arbeid for å sikre en god og helhetlig forvaltning av utmarksområdene. Vi har noen kommentarer til det som er mest relevant for oss. Vi er enige i det som skrives om SNO, samt om mer myndighet til kommunene. Vi er imidlertid ikke enig i at innsigelsesmyndigheten i plansaker skal reduseres til legalitetskontroll, men vi anbefaler at dette eventuelt vurderes nærmere i evalueringen som nå skjer av plandelen i plan- og bygningsloven.

SNO

Det er et stort behov for en ny organisering av oppgavene som i dag ligger til SNO, med mer rammestyrte tildeling av midler, og en god kobling mot fylkesmannen, slik rapporten beskriver. Skillet mellom forvaltning og oppsyn oppleves i dag som kunstig og tungrodd. Oppsynsvirksomheten må knyttes sterkere til forvaltningsmyndigheten, og midler til forvaltningstiltak og oppsyn må gis som et rammetilskudd med større frihet til lokale prioriteringer. Forvaltningsmyndigheten bør få tydeligere ansvar og mer myndighet til å prioritere SNO sine «kan-oppgaver». Det er viktig at dette feltet prioriteres i den videre oppfølging av rapporten.

KOMMUNENES ROLLE

Vi ser også klare fordeler med økt myndighet og ansvar til kommunene innen verneforvaltningen, med de forbehold som er nevnt om kapasitet og tilstrekkelig distanse og habilitet. Dette arbeidet er allerede startet opp, men en vesentlig hindring med dagens ordning er at kommuner som kun ønsker en eller noen få av verneområdene til seg ikke får anledning til dette, kommunen må velge alt eller ingenting. Dette er uheldig. Larvik kommune, som har god kompetanse på forvaltning av Bøkeskogen, får ikke overta dette verneområdet uten å samtidig ta de andre 45 verneområdene i kommunen, som omfatter helt andre fagfelt som for eksempel myrområder eller fuglefredning. Vi mener at å overta et område av gangen kan gjøre kommunene i stand til å bygge opp kompetanse og kapasitet gradvis, noe som må være en fordel. Det bør også ses på hvordan kommuner som er villige til å ta disse oppgavene kan kompenseres økonomisk.

INNSIGELSESMYNDIGHET

I Kapittel 5, og uten nærmere begrunnelse, anbefaler faggruppen «at Fylkesmannens overprøving ved innsigelser bør begrenses til legalitetskontroll». Fylkesmannen i Vestfold er ikke enig i denne anbefalingen. Det er omfattende nasjonale interesser knyttet til arealforvaltningen. Nasjonal politikk kommer ikke bare til uttrykk gjennom lover og forskrifter, men også gjennom statlige planretningslinjer, embetsoppdrag og brev fra regjeringen til Fylkesmennene. I arealforvaltningen brukes Fylkesmannen som gjennomføringsorgan av de sentrale politiske myndigheter. Dersom den kommunale arealforvaltningen unnlater å ta hensyn til nasjonale interesser, har Fylkesmannen, på vegne av regjeringen og Stortinget, plikt til å gripe inn. Å redusere Fylkesmannens innsigelsesadgang til en legalitetskontroll, vil langt på vei si at regjeringen og Stortinget abdiserer i arealforvaltningen.

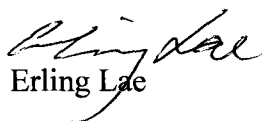
Fylkesmannen legger merke til at det i rapportens kap. 3.1, siste avsnitt, heter at: *«Riksrevisjonen har undersøkt arealutvikling og arealplanlegging. Riksrevisjonen konkluderer blant annet med at arealutviklingen i Norge på flere områder er i strid med Stortingets mål om en bærekraftig arealdisponering. Strandsonen, vassdragsbeltene, snauffjellet og store sammenhengende naturområder bygges fortsatt ned. Byggingen av fritidshus er sterkt økende i fjellområdene. Dagens nedbygging har konsekvenser for viktige verdier som friluftsliv, kulturminner og kulturmiljøer, produktive jordressurser og det biologiske mangfoldet.»* Riksrevisjonens funn viser etter vår mening nettopp behovet for at statens regionale representanter bør ha myndighet til å fremme innsigelser når kommunene ikke følger opp nasjonale mål og interesser i arealforvaltningen.

Fylkesmannen i Vestfold har lenge skilt skarpt mellom formulerte nasjonale interesser og de interesseavveininger som ligger innenfor det lokale handlingsrommet. Så lenge et planforslag ikke er i strid med nasjonale interesser, ligger det til det kommunale selvstyret å velge løsning, og innsigelser skal ikke fremmes. Denne praktiseringen av innsigelsesinstituttet er også utgangspunktet for forsøksordningen med samordning av statlige innsigelser. Fylkesmannen i Vestfold er ett av seks embeter som siden september 2013 har vært med i dette forsøket. Gjennom forsøket har fylkesmannen fått myndighet til å avskjære innsigelser fra statsetatene, også fra embetets egne fagavdelinger. Samordningen av statlige innsigelser har ført til en kvalitetssikring av innsigelsene, herunder at innsigelser fra statsetatene er tydelig hjemlet i nasjonale interesser. Det har også vært en harmonisering av terskelen for å fremme innsigelser. Antall innsigelser har blitt færre. Tilbakemeldingene fra kommunenes politikere og administrasjon, samt fra næringslivet, er utelukkende positive. Alle berørte parter opplever at terskelen for å fremme innsigelse er hevet, og at innsigelsene som faktisk fremmes er tydeligere både når det gjelder hjemmel, nasjonal interesse og konkret begrunnelse. Samordningsforsøket er fra i år utvidet til å gjelde 12 fylker.

Fylkesmannen i Vestfold anbefaler at spørsmålet om Fylkesmannens (og den øvrige statsforvaltningens) innsigelsesadgang ikke gjøres til et tema i arbeidet med forenkling av utmarksforvaltningen, da innsigelsesadgangen er et tema som spenner mye videre og berører en rekke statsetater og fagområder. Det vil være mer naturlig at dette temaet eventuelt undergis en vurdering i det pågående arbeidet med evaluering av plandelen i plan- og bygningsloven.

Med hilsen

Fylkesmannen i Vestfold

Erling Læ

Elisabet Rui
fylkesmiljøvernssjef

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet

Miljødirektoratet

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8013 Dep

0030 Oslo

Postboks 5672 Sluppen

7485 TRONDHEIM

Postboks 8007 Dep

0030 Oslo